

13.1.2022

HESYn lausunto luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista

Viitaten lausuntopyyntöön VN/12277/2021

Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry kiittää lausuntopyynnöstä.

Yleiset kommentit

Haluamme ensinnäkin kiittää lain valmistelijoita, jotka ovat tehneet mittavan työn ja pistäneet asiantuntemuksensa likoon laatiessaan esitystä eläinten hyvinvointilaksi. Esitys on perusteellinen ja lain lähtökohdat ovat sinänsä eläinten hyvinvoinnin puolella. Valitettavasti lakiesitys on kuitenkin hyvin ristiriitainen perusteluosioon nähden ja sisältää monta valuvikaa.

Lain perusteluissa esimerkiksi tunnustetaan, että eläimellä on sisäsyntyinen tarve liikkua ja riittävä vedensaanti on eläimen fysiologinen tarve. Nämä eläimen perustavanlaatuiset tarpeet eivät kuitenkaan toteudu laissa, sillä niitä ei ole joko viety pykälätasolle tai ne vesitetään poikkeussäännöin. Lakiehdotuksen perustelut ja taustaselvitykset ovat moderni kokonaisuus, mutta itse lakiesitys pykälineen on kuin eri maailmasta. On hyvin ongelmallista, että lakiluonnoksen pykälät eivät perustu niiden perusteluihin. Lakiesitys on tällaisenaan menneisyyden vanki ja auttamattomasti vanhentunut jo ennen voimaan astumistaan.

Eläinten hyvinvointilakia ei tehdä niille, jotka hoitavat eläimensä hyvin, vaan niille, jotka eivät näin tee. Siksi lain tulee olla selkeä ja tiukka. Sallitut ja kielletyt pitotavat ja kohtelu on kirjattava täsmällisesti pykäliin eikä perusteluihin. Eläinsuojeluvalvonta ja tuomioistuinten päätökset perustuvat pykäliin. Tarkat ja yksiselitteiset pykälämuotoilut ovat tehokkaan eläinsuojeluvalvonnan perusedellytys. Jos eläinten hyvinvoinnin tai aseman kannalta olennaisia asioita, kuten itseisarvo, lajityypilliset tarpeet ja eläinten kunnioittaminen jätetään vain perusteluihin, eläimen arvo jää tulkinnanvaraiseksi ja ristiriitaiseksi kysymykseksi.

Tällainen ristiriitaisuus näkyy lakiesityksessä monissa kohdissa. Lain perusteluissa kirjoitetaan useaan otteeseen, että eläimen hyvinvointiin vaikuttaa merkittävästi eläimen mahdollisuus toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistä. Samanaikaisesti lakiesityksen pykälät poikkeussääntöinen on laadittu eläinten käyttötarkoituksen mukaan. Taloudellisten seikkojen on annettu tämän lain valmistelussa mennä eläinten hyvinvoinnin edelle, ja eläinten hyvinvointi jää tällaisella lakiesityksellä nykytasolle eli pahoinvoinniksi.

Olemme tiivistäneet oheen lakiesityksessä olevat tervetulleimmat uudistukset ja keskeisimmät puutteet, joita käsitellään laajemmin alla pykäläkohtaisissa kommentteissa.

Tervetulleet uudistukset

- * Laaditaan niin sanottu positiivilista eli luettelo eläinlajeista, joita saa pitää tiettyä tarkoitusta (esimerkiksi lemmikkeinä, sirkuksessa, tuotannossa) varten.
- * Löytöeläinten talteenottoaikoille määrätään ensiapu- ja tilastointiveloite.
- * Eläintä ei saa luovuttaa alle 16-vuotiaalle ilman huoltajan suostumusta.
- * Koirien, kissojen ja frettien sekä isojen papukaijojen myyminen kaupoissa kielletään.

- * Myytävien eläinten pito näyteikkunoissa kielletään.
- * Eläimeen sekaantuminen kielletään.
- * Eläimen värjääminen ja kosmeettinen tatuointi kielletään.
- * Kielletään piikki- ja sähköpannat eli niiden maahantuonti, valmistus, luovutus ja käyttö sekä hallussapito ja markkinointi.
- * Eläin on tainnutettava ennen verenlaskun aloittamista.
- * Omistajalla on velvollisuus estää eläimensä hallitsematon lisääntyminen.
- * Eläinjalostus muutetaan terveemmälle pohjalle kieltämällä sellainen jalostus, joka johtaa eläimen fyysisen tai psyykkisen toimintakyvyn heikkenemiseen.
- * Kielletään sonnien kytkeminen.
- * Eläinten pakkosyöttö ja -juotto kielletään.
- * Merileijona ei sisälly sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävien eläinten listalle, eikä luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä – kuten delfiinejä – saisi enää käyttää viihteellisissä esityksissä.

Puutteita

- * Sallitut eläinlajit luokitellaan positiivilistoin eri käyttötarkoituksia varten, mutta eläimille ei anneta käyttötarkoituksensa puitteissa mahdollisuutta toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistään.
- * Tuotantoeläimen puolella vanhat toimintamallit sallitaan edelleen, ja jos uudistuksia tulee, siirtymäajat ovat liian pitkät.
- * Lehmien parsinavettoja ei kielletä.
- * Sikojen pitämistä porsitushäkeissä ei kielletä.
- * Turkistarhausta ei kielletä.
- * Eläimillä ei tarvitse olla vettä jatkuvasti tarjolla.
- * Kunnille ei asetettu eläinten kiinniotto- ja kuljetusvelvollisuutta, joten toiminta jää edelleen vapaaehtoistyön harteille ja kustannukseksi.
- * Kunnille ei aseteta velvoitetta kiireellisten eläinsuojelutehtävien hoitoon virka-ajan ulkopuolella.
- * Eläimen hyvinvointia vaarantavia tapahtumia ei yksiselitteisesti kielletä.
- * Kanien myyntiä eläinkaupoissa ei kielletä.

1 § Lain tarkoitus

Katsomme, että lain tarkoitukseen on kirjattava periaate eläimen itseisarvosta ja säädös eläimen kohtelusta sen itseisarvoa kunnioittaen. Itseisarvo ja kunnioittaminen on siis kirjattava lakitekstiin. Lisäksi pykälään tulee kirjata, että lain tarkoitus on ylläpitää eläinten terveyttä.

Ehdotamme pykälälle seuraavaa muotoilua:

”Tämän lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia, ylläpitää eläinten terveyttä ja suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta.

Eläimillä on itseisarvo, ja sen takia niitä on kohdeltava kunnioittaen ja hyvin.”

Perustelut: Eläimen itseisarvon ja kunnioittamisen mainitseminen lain perusteluissa ei riitä. Eläin on Suomessa rinnastettu laissa esineen asemaan, mutta eläin ei ole tavara, vaan ainutlaatuinen, tietoinen ja tunteva yksilö, jonka elämällä on sille itselleen merkitystä.

Eläimen arvo ei saa olla riippuvainen sen (taloudellisesta, kulinaarisesta, esteettisestä...) arvosta ihmiselle. Eläimen välinearvo perustuu ajatukseen eläimestä omaisuutena, kun taas itseisarvo korostaa eläimen autonomiaa ja oikeutta hyvinvointiin.

Pykälätasolle kirjattu periaate eläimen itseisarvon kunnioittamisesta laajentaisi, syventäisi ja kiristäisi niitä vaateita, joita eläinten hyvinvoinnin tasolle oikeudellisesti asetetaan, ja edellyttäisi linjauksia siitä, miten ihminen voi käyttää eläimiä loukkaamatta eläimen itseisarvoa. Lisäksi itseisarvon tunnustaminen tarjoaisi tuomioistuimille mahdollisuuden perustella nykyistä tiukempia rangaistuksia eläinsuojelurikoksissa kuin hyvinvointilainsäädäntö, josta tämä käsite puuttuu. Itseisarvon kirjaaminen lakiin olisi myös merkki valvoville viranomaisille siitä, että eläimen hyvinvointi ja sen elämä ovat itsessään arvokkaita eikä niitä tule vähätellä.

Eläimelle on tunnustettu itseisarvo mm. Alankomaiden, Norjan ja Sveitsin lainsäädännössä.

2 § Soveltamisala

Pidämme hyvänä sitä, että lakia sovelletaan kaikkiin eläimiin. Vaadimme kuitenkin, että kaikkia eläimiä tulisi kohdella niiden lajityypillisten tarpeiden mukaan eikä tätä periaatetta tule vesittää eläimen käyttötarkoitukseen perustuvien poikkeuksien.

5 § Määritelmät

Ehdotamme seuraavia täsmennyksiä määritelmiin.

- 1) eläimen pitäjälle – pysyvälle tai väliaikaiselle – tulee määrätä lain hengen mukaisesti vastuu myös eläimen hyvinvoinnista ja terveydestä, siksi 1 kohdan määritelmä on kirjoitettava muotoon ”*eläimen pitäjällä* luonnollista tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa eläimestä ja eläimen hyvinvoinnista tai huolehtii siitä pysyvästi tai tilapäisesti”.
- 2) kohta 16): eläinten rooli sirkuksessa tulee esittää todenmukaisesti, siksi toivomme kohtaan muotoilua ”*sirkuksella* kiertävää tai pysyvää laitosta, jossa eläimet esittävät yleisölle toistuvasti niille opetettuja/pakotettuja temppuja”.

6 § Yleiset periaatteet

Koska tarpeettoman kivun aiheuttaminen on kielletty, kivun tarpeellisuus on määriteltävä eläimen parhaaksi tai eläimen terveyden hyväksi. Syyksi ei saa riittää esimerkiksi tuotantoeläimen omistajan määrittelemä taloudellinen ”tarve”. Lähtökohtaisesti on aina toimittava eläimen parhaaksi. Pykälään on myös lisättävä, että eläinten pidossa ja kohtelussa tulee noudattaa varovaisuusperiaatetta: jos on syytä olettaa tai on mahdollista, että eläimen hyvinvointi vaarantuu sen pitotavasta tai kohtelusta tai sille tehdyistä toimenpiteistä, näistä on varovaisuussyistä luovuttava. Näin on toimittava, vaikka eläimen hyvinvoinnin vaarantumisesta ei olisi olemassa tieteellistä näyttöä.

7 § Sairaana tai vahingoittuneen eläimen auttaminen

Ehdotamme, että pykälän 1 momenttiin lisätään velvoite ilmoittaa sairaasta tai vahingoittuneesta eläimestä aina myös valvontaviranomaiselle ja että momentti muotoillaan seuraavasti:

”Sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa hoidossa olevaa eläintä on joko itse autettava tai ilmoitettava eläimestä sen omistajalle tai pitäjälle ja valvontaviranomaiselle.”

Pidämme hyvänä 3 momenttiin tulevaa uutta säädöstä kuntien velvollisuudesta huolehtia sairaan tai vahingoittuneen luonnoneläimen lopettamisesta järjestämänsä eläinlääkärin toimesta. Pykälän 3 momenttiin on lisättävä kuntien velvoite antaa järjestämänsä eläinlääkärin toimesta sairaalle tai vahingoittuneelle luonnoneläimelle hoitoa, jos eläin voidaan kuntouttaa pienin toimenpitein ja vapauttaa luontoon. Luonnonvaraiset eläimet ansaitsevat hoitoa ja niiden lopettamiskynnys tulee olla nykyistä korkeampi.

8 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Pidämme eläintenpitoa rajaavia eläinlajilistoja eli positiivilistoja erittäin kannatettavana uudistuksena.

Liite 1. Tuotantoeläimenä pidettävät lajit

Luonnonvaraiset eläimet – villisika, minkki, hilleri, soopeli, kettu ja supikoira – eivät ole kesyihin kotieläimiin verrattavia tuotantoeläimiä, ja ne tulee poistaa tuotantoeläinlistalta. Suomeen ei myöskään pitäisi tuoda eikä Suomessa sallia tuotantoeläimiksi sellaisia lajeja, joiden kasvattamiseen Suomessa ei ole perinteitä (kuten biisonit tai vesipuhvelit) eikä sellaisia, jotka tulevat täysin toisenlaisista ilmasto-oloista.

Kyseenalaistamme ylipäätään listan, joka tekee tietyistä eläimistä ”tuotantoeläimiä”. Eläimen kategorisoiminen tuotantoeläimeksi näyttää olevan keino, jolla voidaan välttää pykälän 1 momentissa esitetyt velvoitteet lajityypillisten tarpeiden ja eläimen hyvinvoinnin takaamiseen.

Liite 1. Sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävät lajit

Pidämme hyvänä sitä, että merileijona ei sisälly ehdotetun pykälän liitteen 1 sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävien eläinten listalle. Hyvä muutos on sekin, että luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä – kuten delfiinejä – ei saisi enää käyttää viihteellisissä esityksissä pysyvissä eläinnäyttelyissä tai eläintarhoissa.

Katsomme kuitenkin, että eläimiä ei tule käyttää sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä lainkaan. Näkemyksemme on, että sirkuselämällä ja kiertävien eläinnäyttelyiden olosuhteilla – esimerkiksi säännöllisillä kuljetuksilla ja tiheään vaihtuvilla tilapäisillä pitopaikoilla – on negatiivisia vaikutuksia niin kesy- kuin villieläimiin. Lisäksi sirkuksissa saatetaan käyttää pakottavia koulutusmenetelmiä, eläimet altistuvat metelille, keinotekoiselle valaistukselle, oudoille hajuille ja lämpötiloille ja joutuvat esiintymään väkijoukoille, mikä voi stressata eläintä. Sirkusolosuhteissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä eläimet eivät välttämättä kykene toteuttamaan lajityypillisiä tarpeitaan: esimerkiksi eläinten keskinäiset sosiaaliset suhteet voivat kärsiä, jos eläimiä pidetään toisistaan eristettyinä, ja eläinten pitopaikat voivat pysähdyspaikoissa olla kooltaan niin rajalliset tai muuten sellaiset, että ne eivät kykene käyttäytymään luontaisella tavalla. Esimerkiksi Italia on kieltänyt kaikkien eläinten – myös domestikoituneiden/kotieläinten – käytön sirkuksissa juuri sen takia, että eläimille ei voida sirkusolosuhteissa järjestää eläinten tarpeiden mukaista pitoa. Kaikkien eläinten käyttö

sirkuksissa on kielletty myös esimerkiksi Kreikassa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Maltalla ja Kyproksella. Toivomme Suomen pikimmiten liittyvän tähän joukkoon.

Mikäli tiettyjen kesyjen eläinten hyväksikäyttö sirkuksissa halutaan edelleen sallia, tulee kissa poistaa listalta. Kissa on itsenäinen petoeläin, jolla ei ole esimerkiksi koiralta yleensä löytyvää halua miellyttää ihmistä ja näin nauttia tempujen tekemisestä.

Laissa tulee lisäksi varmistaa, että sirkuksissa ja kiertävissä näyttelyissä tapahtuvasta jatkuvasta lastaamisesta, kuljetuksesta ja purkamisesta eläimille aiheutuvat haitat minimoidaan. Lisäksi hevosille on lailla määrättävä pääsy tarhaan esityksen väliajoilla. Tällä hetkellä hevoset pidetään yleensä kuljetusautossa matkan ajan lisäksi myös esiintymisvuoroja ennen ja niiden jälkeen.

10 § Eläinlajilistalta poikkeaminen

Tämä poikkeuspykälä tulee poistaa eläinten hyvinvointilaista. Poikkeusten salliminen vesittää 8:n pykälän alkuperäisen ajatuksen.

11 § Vastuu eläimen hyvinvoinnista eräissä tapauksissa

Kannatamme pykälässä ehdotettuja ikärajoja. Selkeyden vuoksi pykälään on lisättävä, että alle 16-vuotiaan vanhemmille säädetyn valvontavelvoitteen laiminlyöminen johtaa 109:n §:n rangaistussäännöksen soveltamiseen. Jos alle 16-vuotias lapsi kohtelee eläintä hyvinvointimääräysten vastaisesti valvonnan laiminlyönnin seurauksena, lapsen vanhemmat voivat syyllistyä eläinsuojelurikkomukseen. Asia ei tule riittävän selkeästi esille lain 109 pykälästä.

12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

Pykälään on lisättävä maininta, että eläimen käsittelyssä on käytettävä etusijassa eläinlähöisiä ja positiiviseen vahvistamiseen pohjautuvia menetelmiä. Pykälän 2 momenttiin tehty vaatimus eläimen totuttamisesta käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin on kannatettava. Pykälään on erikseen lisättävä omistajan ja/tai kasvattajan velvollisuus sosiaalistaa koiran- ja kissanpennut, sillä puutteellinen sosiaalistaminen aiheuttaa nyky-yhteiskunnassa elävien eläinten hyvinvoinnille suurta haittaa. Lisäksi pykälään on lisättävä, että eläimen jälkeläistä ei saa vieroittaa emostaan ennen laji- ja rotukohtaista suosituskäytäntöä.

13 § Kielletty kohtelu

Pykälään on lisättävä maininta, että eläimen koulutuksessa on käytettävä eläinlähöisiä ja positiiviseen vahvistamiseen pohjautuvia menetelmiä ja eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa on käytettävä hyväksi eläimen luontaisia käyttäytymispiirteitä/lajityypillistä käyttäytymistä. Vastaavasti eläimen kouluttamisen pakottamalla ja rankaisemalla tulee olla kiellettyä.

Pykälään tai perusteluihin on lisättävä, että eläintä ei saa kouluttaa käyttäytymään sille epäluonnollisella ja eläintä epäkunnioittavalla tavalla. Esimerkiksi koiraa ei saa kouluttaa kävelemään takajaloillaan, mikä on suosittua Aasiassa.

Sitomista koskevaan momenttiin tai sen perusteluihin on lisättävä, että sähköaidalla rajatulla laitumella pidettävän eläimen kaulassa ei saa pitää maassa laahaavia ketjuja. Myös hevosen

kielen sitominen tulee kieltää lukuun ottamatta eläinlääkäriin tekemiin toimenpiteisiin liittyvää sitomista, ja tästä on mainittava perusteluissa.

Eläimen liian kovakouraisesta tai muuten tarpeetonta kärsimystä aiheuttavasta kohtelusta aiotaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksessa. Esityksessä eläinten hyvinvointilaiksi on perusteluosassa kuitenkin kerrottu esimerkkejä kielletystä kohtelusta, jota on mm. eläimen raahaaminen sarvista. Esitämme, että lakiluonnoksen perusteluosiin tehdään lisäys, jossa myös eläimen nostamisen korvista tai hännästä katsotaan olevan liian kovakouraista kohtelua. Esimerkiksi kanin nostaminen korvista aiheuttaa kanille kipua ja voi murtaa korvien rustot.

Pykälässä tulee kieltää eläimelle kipua tai vaurioita aiheuttavien käsittelyvälineiden tai -aineiden käyttö, kuten sonnien nenärenkaat.

Pykälän 3 momentin perusteluihin on kirjattava, että esimerkiksi mopsin vahingoittaminen rutistamalla sen korvia teipillä tai muun välineen avulla ja esimerkiksi collien ja shetlanninlammaskoiran vahingoittaminen korvien korvaruston päiden taivuttamiseksi painojen avulla on kiellettyä.

Pykälään on lisättävä, että koiran pitäminen vain sisätiloissa on kiellettyä ja että koirien, kissojen, kanien ja frettien pitäminen kotiloissa jatkuvasti ja toistuvasti häkissä tai muussa vastaavassa pienessä suljetussa tilassa taikka kytkettynä on kielletty. Tilapäiselle häkissä pitämiseksi on oltava pätevä ja todennettavissa oleva syy kuten sairaus.

Puollamme pykälään tulevaa määräystä eläimen värjäämisen kiellosta. Pykälään on vielä lisättävä, että kissan turkkia ei saa leikata ulkonäkösyistä kuviolliseksi. Venäjällä ja Aasiassa kissojen turkkien leikkaaminen ja tällaisten kissojen kilpailuttaminen on suosittua.

4:n momentin perusteluihin tulee lisätä, että hevosen pään ja turvan alueen tuntokarvojen poistaminen on kiellettyä. Tuntokarvoja poistetaan ennen näyttelyjä ja kilpailuja esteettisistä syistä, ja toimenpide muuttaa hevosen kykyä aistia ympäristöönsä ja voi aiheuttaa stressiä. Hevosten tuntokarvojen poistaminen on kielletty lailla esimerkiksi Saksassa ja Sveitsissä. Kansainvälinen ratsastajainliitto kielsi liiton alaisiin kilpailuihin osallistuvien hevosten tuntokarvojen poistamisen heinäkuussa 2021.

Lisäksi tässä laissa tulee kieltää elävien rapujen, hummereiden ja sinisimpukoiden myynti kuluttajille. Voimassa olevan eläinsuojelulainsäädännön mukaan äyriäiset on lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti, mutta kuluttajalla ei välttämättä ole tähän tarvittavia taitoja ja osaamista. Siksi ravut ja muut äyriäiset tulee myydä kuluttajille valmiiksi lopetettuina ja valmistettuina tai pakasteina.

Nahkiaisten tappaminen suolarummulla tulee kieltää.

Eläimen lopettamisen pelkän esteettisen syyn takia tulee olla kiellettyä. Esimerkiksi valkoista bokseria ei saa lopettaa ”värivirheen” takia. Myös eläimen lopettaminen tuotantosuuntaan soveltumattomuuden perusteella tulee kieltää. Nyt suuri osa maidontuotantotiloille syntyvistä sonnivasikoista tapetaan niiden saavutettua teuraspainon, sillä niille ei ole käyttöä maidontuottajina. Eläimillä on itseisarvo, ei arvoa vain ihmisen taloudellisten, kulinaaristen tai esteettisten pyrintöjen välineenä.

14 § Sukupuoliyhteys eläimen kanssa

Pidämme kannatettavana esitystä, jossa kielletään ihmisen sukupuoliyhteys eläimen kanssa. Kielto tulisi ulottaa koskemaan myös rikoslain mukaista pakottamista seksuaaliseen tekoon, jotta kielletyksi tulisi myös se, että ihmisen ja eläimen sukupuolielimet koskettavat toisiaan: emme keksi ainuttakaan tilannetta, jossa se olisi tarpeen.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

Katsomme, että pykälän 1 momentissa esitetty säädös, jonka mukaan leikkauksen tai muun kivuliaan toimenpiteen saa tehdä eläimelle vain sen hyödyttäessä eläimen hyvinvointia, vesittyä ja eläinten hyvinvointi vaarantuu pykälän 2 momentissa säädettyjen poikkeusten takia.

Pykälästä tulee poistaa poikkeukset, jotka sallivat tuotantoeläimen kastraation ja naudan ja vuohen sarvenaiheiden tuhoamisen tai sarvien poistamisen. Mikäli edellä mainittuja poikkeuksia ei poisteta, pykälään on kirjoitettava lisäys, joka velvoittaa käyttämään kivulioiden toimenpiteiden sijaan vaihtoehtoja, kivuttominta saatavissa olevaa menetelmää. Tällaisia ovat esimerkiksi porsaiden immunokastratio ja teurastaminen ennen sukukypsyyttä, jolloin karjunhajua muodostuu vähemmän. Kastroimattomuuskin on vaihtoehto, mikäli kuluttajat tottuvat tällaiseen lihaan. Monissa EU-maissa – kuten Alankomaissa, Espanjassa, Irlannissa, Isossa-Britanniassa ja Portugalissa – kasvatetaan kastroimattomia sikoja.

Pykälän perusteluiden esimerkkeihin on lisättävä kielto poistaa koiralta kannusvarpaita. Kielto ei ole ollut nykyisessä eläinsuojelulaissa yksiselitteinen, sillä kannusvarpaita on voitu poistaa loukkaantumisriskin takia ennaltaehkäisevästi. Luullisten varpaiden poistaminen heikentää eläimen hyvinvointia. Myös kukkojen kannusvarpaiden poisto tulee kieltää. Porsaiden kulmahampaiden katkaisemisen ja hiomisen kieltäminen on kirjattava kielletyksi toimenpiteeksi perusteluosioon. Nautojen nenärengas kiellettävä.

Pykälään on tehtävä lisäys, joka kieltää eläinten näytteillä pidon ja kilpailuihin osallistumisen lisäksi eläinten myymisen ja mainoskäytön, jos niille on tehty Suomen laissa kielletyksi säädettyjä toimenpiteitä.

Myös perusteluissa mainittu eläinten kosmeettinen tatuointi tulee kieltää pykälässä.

Hyvänä pidämme sitä, että pykälän perusteluihin on kirjattu kielto leikata/typistää linnun siipisulkiä lentokyvyttömyyden aiheuttamiseksi.

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Kannatamme pykälän uutta säädöstä kivunlievityksen käytöstä kivulioiden toimenpiteiden yhteydessä. Koska kivulioiden toimenpiteiden kivun asteen ja hetkellisyyden eli keston arvioiminen on subjektiivista ja vaikeasti mitattavaa, ehdotamme, että kivunlievityksen tulee olla kaikissa kivuliaissa toimenpiteissä pakollista ja että pykälän 2 momentti muotoillaan seuraavasti:

”Kivulioiden toimenpiteiden yhteydessä on aina käytettävä kivunlievitystä. Kivunlievityksestä voidaan luopua ainoastaan silloin, kun toimenpide ei siedä viivytystä.”

Nupotus tulisi kieltää kokonaan, mutta mikäli se edelleen sallitaan, pidämme pykälän perusteluissa vasikalle nupoutuksen yhteydessä annettavaa kivunlievitystä asianmukaisena: se sisältää rauhoituksen, paikallisuudutuksen ja tulehduskipulääkityksen. Perusteluihin tulee lisätä samat vaatimukset myös vuohta tai kiliä nupoutettaessa. Kivuliaissa toimenpiteissä asianmukaisen kivunlievityksen tulee ylipäättään pitää sisällään joko anestesian tai paikallisuudutuksen. Täten myös karjuporsaita kastroitaessa on käytettävä joko nukutusta tai paikallisuudutusta leikkauksen aikana ja porsaille on annettava kivunlievitykseen tulehduskipulääkkeitä myös toimenpiteen jälkeen.

Korvan loveamisen sijaan eläimillä tulisi käyttää korvamerkkejä. Mikäli sian, naudnan, lampaan, poron, vuohen ja muiden tuotantoeläinten korvien loveaminen sallitaan jatkossa, tulee kattava kivunlievitys määrätä tämänkin toimenpiteen yhteydessä pakolliseksi. Lakiesityksen 15 pykälän perusteluissakin todetaan, että kudosten leikkaaminen aiheuttaa eläimelle yleensä tunnettavaa kipua ja siksi toimenpide on sallittua vain kyseisen eläinyksilön hyvinvointiin liittyvällä syyllä.

17 § Välineet, laitteet ja aineet

Pykälään tai perusteluihin tulee lisätä, että eläintuotantotiloilla ja kasvattamoissa käytettävien laitteiden toimivuus on tarkastettava kerran päivässä/vuorokaudessa ja laitteiden viat on korjattava viipymättä. Perusteluihin on lisättävä, että laitteiden ja välineiden, jotka laitetaan koiran kuonon ympärille estämään koiraa puremasta, tulee olla tämän anatomiaan sopivia ja mahdollistaa raskaskin hengittäminen.

Jos ja kun jyrjämyrkkujen kuluttajakäyttö edelleen sallitaan, niiden käyttöehtoja tulisi tiukentaa, jotta koirien, kissojen ja luonnoneläinten vahinko- tai tahallinen tappaminen saataisiin estettyä.

18 § Kielletyt välineet ja laitteet

Pykälään tulee lisätä, että hevosen imppauspantojen käyttö on kiellettyä. Lisäksi pykälään tai sen perusteluihin on kirjattava selkeästi, että laitteet, joista pääsee koiralle epämiellyttävä haju tai ääni, ovat kiellettyjä. Sveitsin eläinsuojelulainsäädännössä esimerkiksi sitruunan tuoksun suihkautukseen tai ultraääneen perustuvien pantojen käyttö on kiellettyä. Suomessa näitä pantoja käytetään rajoittamaan muun muassa koiran haukkumista.

Pidämme hyvänä pykälän toisen momentin säädöstä, joka kieltää kiellettyjen välineiden ja laitteiden maahantuonnin, hallussapidon, luovutuksen yms.

19 § Kiellettyjen välineiden ja laitteiden keräily

Jotta kiellettyjen välineiden ja laitteiden päätyminen käyttöön voitaisiin estää, toivomme pykälään samankaltaista lisäystä, joka rajoittaa järjestyksellään 12§:ssä vaarallisten esineiden hallussapitoa ja kuljetusta, vaikka niiden keräily onkin sallittua.

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Pykälässä mainitaan, että eläinten tulee voida toteuttaa sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Lajitoveri on laumaeläinten hyvinvoinnille elintärkeä. Tämän perusteella Sveitsissä on päädytty kieltämään esimerkiksi vain yhden marsun

pitäminen lemmikkinä. Pykälässä tulisikin määritellä, että seuraavia laumaeläimiä tulee pitää vähintään kahden eläimen ryhmissä: marsut, hiiret, gerbiilit, rotat, degut, chinchillat ja kanit. Myös linnut tarvitsevat vähintään parin (esimerkiksi neitokakadut ja arat) tai mieluiten parven (esimerkiksi suoranokat ja undulaatit).

Pykälän 1 momenttiin on lisättävä, että eläinten on saatava ulkoilla päivittäin, mikäli ko. laji siitä hyötyy ja se edistää eläimen hyvinvointia. Liikunnantarpeen tyydyttämisen on koskettava myös ulkona pysyvästi kytkettynä tai tarhassa pidettäviä koiria, joilla se ei täyty ilman hihnalenkkejä. Myös kavioeläimille tulee määritellä päivittäisen ulkoilun vähimmäismäärä.

Yleisenä kommenttina toteamme, että ehdotetun pykälän perusteluissa esitetyt vaatimukset siitä, että eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa olennaisia käyttäytymistarpeitaan, eivät toteudu esitetyssä lakiluonnoksessa. Pykälässä ja sen perusteluissa sanotaan, että eläimellä on oltava mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja sosiaalisiin suhteisiin liittyviä käyttäytymistarpeitaan. Edelleen pykälässä ja perusteluissa todetaan, että eläimen liikunnantarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava ja että nisäkkäiden poikasilla on voimakas imemistarve, joka luetaan olennaiseksi käyttäytymistarpeeksi.

Mikäli emakoiden pitäminen porsitushäkeissä ja lypsykarjan pitäminen sidottuina päästään parteen sallitaan poikkeussäännöin, suuri osa olennaisista käyttäytymistarpeista jää näiden eläinten kohdalla toteutumatta. Turkistarhoilla eläimiä ei voida hoitaa ja pitää siten, että edellä mainituista käyttäytymistarpeista yksikään toteutuisi.

Suomen tulee ottaa mallia muista Euroopan maista. Esimerkiksi Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa uusien parsinavetoiden rakentaminen on jo kielletty ja Norjassa ja Tanskassa ne kielletään siirtymäajan jälkeen kokonaan. Porsitushäkit on kielletty ainakin Itävallassa, Norjassa, Ruotsissa, Saksassa ja Sveitsissä.

Turkistarhaus on kielletty, kielletään siirtymäajalla tai on tehty lainsäädännöllä kannattamattomaksi lukuisissa Euroopan maissa. Turkistarhaus on kokonaan kielletty muun muassa Alankomaissa, Belgiassa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Isossa-Britanniassa, Italiassa, Itävallassa, Kroatiaassa, Luxemburgissa, Makedoniassa, Serbiassa, Sloveniassa, Sveitsissä (laki estää turkistarhauksen, vaikka täyskieltoa ei ole) ja Tšekissä. Saksassa turkistarhaus loppui lain tiukennusten vuoksi käytännössä vuonna 2019. Norjassa ja Slovakiassa turkistarhaus loppuu vuoteen 2025 mennessä ja Virossa vuoteen 2026 mennessä. Turkistarhaus on kielletty osittain Espanjassa (minkin kasvatus kielletty), Ruotsissa (kettujen ja chichillojen turkistarhaus loppunut lain tiukennuksien vuoksi), Tanskassa (kettujen turkistarhaus kielletty) ja Unkarissa (sallittua ainoastaan chinchillojen ja angorakanien tarhaaminen). Suomi jää tämän lakiesityksen myötä eettiseen periferiaan.

Myöskään esimerkiksi vasikan luontainen tarve imeä ei välttämättä tule tyydytetyksi tuttuvoiminnassa, ja vasikat voivat imeä mitä tahansa eteensä osuvaa. Lypsylehmän vasikka vieroitetaan yleensä emästään viimeistään pari vuorokautta poikimisen jälkeen siitakin huolimatta, että emällä on aivan selkeästi pykälän perusteluissa esitetty ”voimakas motivaatio” hoitaa jälkeläistään ja se kuuluu nautan sosiaalisiin käyttäytymistarpeisiin. Sama pätee emakkoon, jonka luontaisen emo-porsassuhteen syntyminen ja sosiaalisten suhteiden muodostuminen estyy porsitushäkissä olon takia.

Tämän lain lähtökohdan tulee olla eläinten hyvinvoinnissa. Uusi vaatimus siitä, että eläimellä tulee olla mahdollisuus toteuttaa tiettyjä olennaisia käyttäytymistarpeita, on siksi erittäin kannatettava. Näiden tarpeiden on kuitenkin myös tultava käytännössä tyydytetyiksi.

Esitetyn lain 11:n pykälän perusteluissa mainitaan, että perustuslain 20:s pykälä, joka käsittelee vastuuta ympäristöstä, kohdistuu myös elolliseen luontoon ja eläimiin. Samassa yhteydessä mainitaan, että perustuslakivaliokunta on todennut (koe-eläinlaista antamassaan lausunnossa) seuraavasti:

”eläinten kivun, tuskan ja kärsimyksen välttäminen parhaalla mahdollisella tavalla on yhteiskunnallisesti hyväksyttävä ja erittäin painava peruste jopa alan toimijoiden tieteen vapauden, elinkeinovapauden ja omaisuuden suojan rajoittamiseen. Perusteella on myös liityntä perustuslain 20 §:n ympäristövastuusäännökseen, vaikka eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi on kysymys ennemminkin eettisesti kestävästä periaatteesta kuin suoranaisesti perusoikeuksien turvaamisesta. (PeVL 34/2009 vp ja PeVL 2/2013 vp).”

Sama periaate tulee ulottaa kaikkiin eläimiin, myös tuotantoeläimiin ja turkiseläimiin.

Näkemyksemme mukaan edellä mainitun perusteella tukistarhaus tulee Suomessa joko kieltää kokonaan, tai eläinten olot on turkistarhoilla toteutettava siten, että eläimen lajityypillinen käyttäytyminen mahdollistuu: esimerkiksi minkkien on voitava uida ja kettujen kaivaa luolia. Nykyisellään eläimet kärsivät turkistarhoilla laillisissakin olosuhteissa ja elinkeino on epäeettinen.

21 § Ruokinta ja juotto

Pykälän juottoa koskevaa säädöstä on muutettava siten, että eläimellä on oltava pysyvässä pitopaikassa jatkuvasti tarjolla vettä, ei antovetenä. Veden tulee olla sulaa. Ehdotamme seuraavaa muotoilua:

”Eläimillä tulee olla jatkuvasti saatavilla puhdasta, juomakelpoista ja raikasta sulaa juomavettä.”

Poikkeuslistassa on määriteltävä, että eläimille tulee ääriolosuhteissakin tarjota sulaa vettä vähintään kaksi kertaa päivässä. Jatkuvan ja sulan veden saanti on eläimen hyvinvoinnille tärkeä perusedellytys ja fysiologinen tarve. Vettä tulee olla tarjolla eläimillä jatkuvasti janon tunteen sammuttamiseksi ja nestetasapainon ylläpitämiseksi. Säädös koskee turkiseläinten lisäksi lukuisia muitakin eläimiä, kuten rekikoiria, koiratarhojen koiria, tuotantokaneja ja sisätiloissa pidettäviä lemmikkejä. Sellaisia eläinten pitomuotoja, joissa ei voida mahdollistaa eläinten perustarpeita, kuten vesi ja liikunta, ei pidä sallia.

Jatkuvan vedensaannin kirjaaminen pykälään tehostaisi eläinsuojeluvalvontaa. Pykälään nyt kirjattua säädöstä ”sopivasta määrästä vettä” on mahdotonta valvoa. Esimerkiksi lemmikkieläimiä voidaan pitää pitkiä aikoja ilman vettä, jotta eläimen virtsaamisen tarve vähentyy. Koiralta voidaan ottaa vesi pois esimerkiksi työpäivän tai yön ajaksi, jotta eläintä ei tarvitse ulkoiluttaa keskellä yötä ja jotta koira ei tekisi asioitaan sisätiloihin. Lakiin pitää kirjata selkeä määräys jatkuvasta juomavedestä, johon valvoja voi tarkastuskäynneillään vedota.

Pykälään tulee kirjata myös perusteluissa mainittu kielto sellaisten ravintoaineiden antamatta jättämiselle, joiden puuttumisen tiedetään aiheuttavan eläimen sairastumisen (esimerkiksi tauriini kissoille).

Pykälän 1 momenttiin tai perusteluihin on lisättävä, että märehitjöille on annettava niiden terveyden ylläpitämiseksi riittävästi korsirehua. Märehitjöiden liian väkevä ruokinta tulee kieltää, koska voimakas ruokinta aiheuttaa eläimille terveysvaaroja, kuten muun muassa sorkkakuumetta.

Lisäksi pykälään on kirjattava, että elävää eläintä ei saa käyttää toisen elävän eläimen ravintona tai syöttinä ja eläinten kasvattaminen ja pito ruoka- ja syöttitarkoitusta varten on kiellettyä.

22 § Eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

Poikkeukset eläinten hyvinvoinnin tarkistamisesta kerran vuorokaudessa on poistettava.

23 § Sairas tai vahingoittunut eläin

Sairaalle tai vahingoittuneelle eläimelle on aina ensisijaisesti tarjottava erillinen tila toipumiseen ja tämän tulee ilmetä pykälässä. Eläimen on annettava olla edellä mainitussa tilassa ensisijaisesti vapaana ja vapaana oloa saa rajoittaa vain todistettavasta syystä. Ehdotamme pykälään seuraavaa lisäystä:

”Sairaalle tai vahingoittuneelle eläimelle tulee tarjota erillinen karsina, huone tai vastaava tila, johon eläin siirretään toipumaan. Eläimen on annettava olla tilassa vapaana, ellei sairaus tai vamma edellytä vapaana liikkumisen rajoittamista.”

Taloudelliset ja käytännön järjestelyihin liittyvät ongelmat eivät saa olla syy eläimen hoidotta jättämiselle.

24 § Pakkosityötön ja -juoton kielto

Pidämme hyvänä, että eläimen pakkosityttö ja -juotto on kiellettyä.

25 § Eläinjalostus

Pidämme pykälän 2 momentissa esitettyjä säädöksiä kielletystä jalostuksesta erittäin kannatettavina. Kannatamme myös sitä, että pykälällä eläimen omistaja tai pitäjä velvoitetaan estämään pitämiensä eläinten hallitsematon lisääntyminen.

Pykälään tai perusteluihin tulee lisätä, että kesyeläimen parittaminen villieläimen kanssa on kiellettyä. Myös kesy- ja villieläimen jälkeläinen tulee luokitella villieläimeksi, jonka jalostuskäyttö on kiellettävä. Kesy- ja villieläimen hybridien pito ja myynti tulee kieltää; esimerkiksi koirasudet ja villikissan ja kesykissan risteymät, kuten savannah-kissat, eivät sovellu lemmikeiksi.

Esitämme, että pykälään tehdään lisäys, joka kieltää eläimen pakkoastuttamisen.

26 § Löytöeläimet

Kunnille tulee määrätä velvollisuus huolehtia löytöeläinten kiinniotosta ja niiden kuljetuksesta löytöeläinten talteenottoaikaan. Toiminta uhkaa jäädä nykyisellä muotoilulla pelkästään yksityishenkilöiden vapaaehtoisen toiminnan varaan ja kustannukseksi.

Edelleen kannatettavaa on, että kunnilla on velvoite tilastoida talteen otetut eläimet ja tilasto on julkinen. Tilaston tulee pitää löytöeläinten määrän lisäksi sisällään eläimen löytöpaikan ja -ajan, ikäarvion, sukupuolen sekä alkuperän, jos talteenottoaika ottaa löytöeläinten lisäksi vastaan huostaanotettuja tai pitovaikeuksien takia luovutettavia eläimiä.

Tervetullut uudistus on sekin, että talteenottoaikaan pitäjälle määrätään velvoite tarkastaa, onko eläin tunnistusmerkitty, ja ryhtyä toimiin eläimen omistajan tavoittamiseksi sekä julkistaa löytöeläinten tiedot esim. internetsivuilla. Pykälän perusteluihin on lisättävä, että talteen otetusta löytöeläimestä on tiedotettava mahdollisimman pian eläimen säilytysajan rajallisuuden takia.

Pidämme hyvänä pykälään kirjattua säädöstä löytöeläimen ensiavun ja sairauden tai vamman hoidon järjestämisestä. Pykälään on lisättävä, että 15 vuorokauden jälkeen eteenpäin sijoitettaville eläimille on tarjottava talteenottoaikaan perushoito, kuten loishäätö ja lajinnukaiset rokotukset, ja että eläimet on tunnistusmerkittävä sekä rekisteröitävä johonkin tunnettuun eläintietokantaan. Lisäksi kaikki sukukypsät kissat on leikattava ennen kuin ne sijoitetaan uusiin koteihin.

Mielestämme on hyvin vastuutonta sijoittaa eteenpäin eläintä, jota eläinlääkäri ei ole tutkinut, joka voi olla sairas puutteellisen hoidon takia ja joka voi alkaa lisääntyä holtittomasti leikkaamattomuuden takia.

Pykälään on lisättävä, että vain eläinlääkäri saa lopettaa löytöeläimen, jota ei ole määräajassa lunastettu ja jota ei sijoiteta eteenpäin.

28 § Luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottaminen

Pidämme hyvänä sitä, että kaikkien luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten elätettäväksi ottaminen kielletään. Pykälään tulee lisätä, että selkärangattomista eläimistä kymmenjalkaisten äyriäisten ottaminen luonnosta elätettäväksi on kiellettyä lukuun ottamatta tilanteita, joissa siihen on ensimmäisessä momentissa esitettyjen muiden lakien nojalla lupa. Kymmenjalkaisiin äyriäisiin lukeutuvat useimmat suurikokoiset ja ravintona yleisesti hyödynnettävät äyriäiset kuten täpläravut, liejutaskuravut yms. Lisäksi pykälään on tehtävä täydennys, että edellä mainitut kiellot koskevat myös ulkomailla syntyneitä tuontieläimiä.

Yleisenä kommenttina toteamme, että mielestämme metsästyslain 40 §:n nojalla sallittu elävien riistalintujen, kuten fasaanien, pyytäminen luonnosta riistanhoidollisia tarkoituksia varten tulee kieltää, jos tavoitteena on kasvattaa niitä koirilla tapahtuvaa metsästystä varten.

29 § Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoito tulee ohjata tähän erikoistuneille hoitolaille, joiden toiminta tulee olla luvanvaraista, ei ilmoituksenvaraista. Luvanvaraisille toimijoille voidaan asettaa laatuvaatimuksia ja niiden toimintaa valvoa.

Ongelmallisena pidämme sitä, että avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitoa ei ole Suomessa järjestetty kattavasti. Luonnonvaraisten eläinten auttaminen on tällä hetkellä monissa kunnissa vapaaehtoisuuteen pohjautuvien hoitoloiden varassa. Tässä laissa onkin määriteltävä ne tahot, jotka ottavat vastuun sairaiden ja loukkaantuneiden luonnonvaraisten eläinten hoidosta, sen kustannuksista ja eläimen toimittamisesta hoitopaikkaan. Luonnonvaraishoitoloiden on myös hoidettava kaikkia niitä eläinlajeja, joita Suomessa esiintyy luonnonvaraisina.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Pidämme kannatettavana säädöstä eläinten hoitajien pätevyydestä ja riittävydestä.

Pykälään on lisättävä, että myös eläinten kanssa tekemisissä olevilla eläinkouluttajilla tulee olla riittävä pätevyys työhönsä ja koulutusmenetelmät eivät saa sisältää tässä laissa kiellettyksi katsottua kohtelua. Esimerkiksi koirakoulujen välillä on suurta vaihtelua, kun alalla toimivilta ei edellytetä alan ammattitutkintoa. Lisäksi eläinten kouluttamiselle on säädettävä kriteerit: esimerkiksi Suomen Eläinkouluttajat ry välittää/listaa kouluttajia, jotka ovat sitoutuneet noudattamaan yhdistyksen eettisiä sääntöjä.

31 § Ammattimaisesti tai muuten laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin

Pykälään tulee lisätä, että tuotantoeläintiloilla on oltava paloturvallisuusjärjestelmä.

33 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Ehdotamme pykälän 2 momenttiin seuraavaa muotoilua:

”Pitopaikassa on voitava ylläpitää eläimen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta riittävää puhtautta ja hygieniää.”

Pykälän 3 momenttia on syytä tarkentaa, sillä koirien häkittäminen esimerkiksi työpäivän ajan on yleistä. Tilapäisen häkittämisen syyn hyväksyttävyyden pitää olla jollain tavalla todennettavissa. Häkittämisen tilapäisyyden valvominen on nykyisellään hyvin vaikeaa.

34 § Pitopaikan turvallisuus

Pitopaikkapykälän kirjaus pedoilta suojaamisesta on muutettava velvoittavaksi. Alueilla, joilla liikkuu petoeläimiä, kotieläinten suojaaminen esimerkiksi petoaidoin ja vankoin koiratarhoin, tulee säätää pakolliseksi.

35 § Pitopaikan olosuhteet

Esitämme pykälän 1 momentin ensimmäiseen virkkeeseen seuraavaa muotoilua:

”Pitopaikan ympäristöolosuhteiden, kuten lämpötilan, ilman- tai vedenlaadun on oltava siellä pidettäville eläimille sopivia siten, että ne eivät vaaranna eläimen hyvinvointia ja terveyttä.”

Pidämme hyvänä sitä, että pykälän 1 momentti eläimen riittävästä suojaamisesta epäsuotuisia sääolosuhteita vastaan koskee kaikkia eläimiä. Tähän lakiin liittymättä esitämme toiveen, että

uudistettavissa asetuksissa määritellään ne koirarodut, joiden pito ympärivuotisesti ulkona on sallittua. Tällä hetkellä esimerkiksi suomenajokoiria voidaan pitää ympärivuotisesti ulkona Pohjois-Suomessa, vaikka rotu on lyhytkarvainen ja usein pohjavillaton. Myös monirotuisten koirien soveltuvuus ympärivuotiseen ulkonapitoon on jollain tavalla määriteltävä.

Pykälän 1 momentin perusteluihin tulee lisätä, että säänsuoja on suunniteltava rodun- ja lajinmukaisesti. Säänsuojan tulee olla sellainen, johon eläin mielellään menee. Esimerkiksi hevonen ei mene välttämättä mielellään pihatton makuuhalliin, jos kokee ko. rakennuksen pelottavaksi.

Pykälän 3 momenttiin on lisättävä, että eläimen pysyvään pitopaikkaan on päästävä luonnonvaloa tai eläimelle on tarjottava mahdollisuus luonnonvaloon ulkoilun muodossa.

Pykälään on kirjattava, että laumaeläimiin lukeutuvia lajeja, kuten hevosia ja kaneja, ei saa pitää yksittäin/yksinään karsinoissa, häkeissä ja muissa pitopaikoissa, joissa eläimet eivät pääse kanssakäymiseen, ellei se tiettyjen yksilöiden turvallisuuden vuoksi ole välttämätöntä.

Lisäksi pykälään on kirjattava, että koiran pitopaikaksi tarkoitetun tarhan on oltava omistajansa tai pitäjänsä välittömässä läheisyydessä, kuten asutun talon pihalla.

Tuotantokanien pitäminen ympärivuotisesti ulkona tulee kieltää. Kanit eivät sovellu pidettäväksi ulkona Suomen talvikausina.

36 § Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Ehdotamme pykälän 1 momenttiin seuraavaa muotoilua:

”Eläimen pitopaikka on pidettävä puhtaana, jotta eläimen hyvinvointi ja terveys eivät vaarannu.”

Pykälän 2 momenttia on tarkennettava siten, että eläintuotantotiloilla ja kasvattamoissa käytettävien laitteiden toimivuus on tarkastettava kerran päivässä ja laitteiden viat on korjattava viipymättä. Tämän tulee koskea myös koirien ulkotarhoja, joissa on lämmitettävät kopit tai muita eläimen hyvinvoinnin kannalta olennaisia laitteita, vaikka tarhat eivät olisikaan välittömästi ihmisen tavoitettavissa.

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Pykälästä tulee poistaa kokonaan 2. momentti, jolla säädetään emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pitoa koskevasta poikkeuksesta.

Ehdotamme pykälän 4 momenttiin seuraavaa muotoilua:

”Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juottolaitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta ei aiheudu haittaa eläinten hyvinvoinnille.”

Toivomme, että asetuksella eläinten pysyviin pitopaikkoihin määrätään eläinten määrän ja lajin mukaan riittävän monta juomapaikkaa ja riittävän pitkä ruokintapaikka, jotta jokainen eläinyksilö varmasti saa tarvitsemansa veden ja ravinnon.

37:n §:n 1 momentissa ja sen perusteluissa esitetyt säädökset ovat mielestämme kannatettavia ja tämän lain sekä 21 §:n hengen mukaisia, mutta katsomme poikkeusten vesittävän eläinten hyvinvointilain tarkoituksen. Hyvinvointi on määritelty lakiehdotuksen perusteluosassa eläimen kokemukseksi sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta. Eläimen hyvinvointiin vaikuttaa keskeisimmin sen mahdollisuus perustarpeidensa tyydyttämiseen elinympäristössään. Tuotantoeläimen pysyvä pitopaikka on käytännössä sen koko elinympäristö, eikä eläimellä ole juurikaan elämää pitopaikan ulkopuolella.

Siksi katsomme, että pitopaikan rakenteiden ja varustelun tulee mahdollistaa 20 §:n olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamisen. Kääntymisen estävässä häkissä ja parteen kytkettynä eläimen liikkumien ja lajityypillinen käyttäytyminen estetään lähes täydellisesti, mikä aiheuttaa eläimelle hyvinvointihaittoja. Esimerkiksi lehmien liikkumisen tarve patoutuu jo muutamassa päivässä. Jaloitteluvollisuuden asetuksella suunniteltu muutos on oikeansuuntainen, mutta 12 vuoden siirtymäaika aivan liian pitkä.

Mikäli parsinavettoja ei Suomessa kuitenkaan kielletä, pykälään/lakiin on lisättävä, että päästään parressa pidettäville lypsylehmille on taattava mahdollisuus päivittäiseen liikkumiseen ja kesäistä laidunaikaa tulee pidentää Ruotsin mallin mukaan vähintään 2–4 kuukauteen. Samalla kesäiselle laiduntamisajalle on määriteltävä päivittäinen minimiaika 6 tuntia. Myös kääntymisen estävissä häkeissä pidettäville emakoille on tarjottava mahdollisuus jokapäiväiseen liikkumiseen sekä pesänrakennuksen- ja virikemateriaalia. Sikaloissa ja navetoissa tulee suosia virikemateriaalin käytön ja sorkkien hyvinvoinnin takia kiinteää lattiamateriaalia rakolattian sijaan.

Pykälän perusteluissa sanotaan, että ”pysyvän pitopaikan olisi oltava ominaisuuksiltaan sellainen, että eläimellä on mahdollisuus tyydyttää fysiologisia tarpeitaan sekä 20 §:ssä tarkoitettuja olennaisia käyttäytymistarpeitaan”.

Edellä mainittu vaatimus ei toteudu myöskään virikehäkeissä pidettävien munintakanojen kohdalla. Kana on lintu, jonka siipienväli on noin 75 senttiä ja joille tulee taata mahdollisuus edes pyrähdysenomaiseen lentokäyttäytymiseen. Lisäksi kana on erittäin aktiivinen eläin, joka liikkuu lähes koko valveillaolonsa ajan. Se nokkii ja ruopsuttaa maata ja rakentaa munintapesiä. Virikehäkissä näiden perustarpeiden toteuttamista rajoitetaan merkittävästi, mikä aiheuttaa munijakanoille hyvinvointihaittoja. Mielestämme kanojen virikehäkkien käyttö pitää Suomessa kieltää riittävän lyhyellä siirtymäajalla.

Pykälän 2 momentin perusteluissa mainitaan, että paikallaan kytkemisellä ei tarkoiteta koiran kytkemistä juoksulankaan. Näin ollen perusteluosassa annetaan ymmärtää, että juoksulangassa pidettävä koira saa riittävästi liikuntaa. Koiran liikkuma-ala juoksulangassa on 40 m². Jos koiran päivittäinen liikunnantarve on noin 10 kilometriä (3 x 3 km lenkki) ja koira pystyy liikkumaan juoksulangassa noin 10 metriä langan suunnassa, tämä tarkoittaa sitä, että liikunnantarpeen täyttääkseen koiran täytyy juosta langassa edestakaisin 500 kertaa (yhteensä 10 000 metriä eli 10 km). Mielestämme tämä on jo stereotyyppistä juoksemista.

Liikunnan lisäksi koira toteuttaa lenkkeillessään myös muita fysiologisia tarpeitaan ja käyttäytymistarpeitaan kuten lajitovereiden jälkien analyysiä, toveritapaamisia ja reviirin merkitsemistä. Juoksulanka on tapa kiinnittää koira yhteen paikkaan, ei tarjota sille liikuntaa. Sama koskee koiratarhoja, mikäli tarhojen pinta-alavaatimuksia ei lisätä asetuksella. Joissain tapauksissa koira saatetaan irrottaa juoksulangasta tai ottaa pois tarhasta vain

metsästyskausina jahdin ajaksi. Siksi katsomme, että 37:n pykälän 2 momentti koskee myös juoksulangassa pidettävää koiraa.

38 § Eläinten hoitoon ja tarkastamiseen tarvittavat tilat

Pykälään tai sen perusteluihin on lisättävä, että eläinten hoitokarsinat on suojattava suoralta auringonpaisteelta ja eläimelle on taattava hoitokarsinassa vedensaanti. Lisäksi eläimen pidolle hoitokarsinassa on määriteltävä enimmäiskesto, sillä ahtaassa tilassa pidettävälle eläimelle hoitotoimenpiteen pitkittyminen on usein stressaavaa.

39 § Koiran- ja kissanpentujen tuontikielto

Eläinten maahantuontikysymyksessä keskeinen ongelma on karanteenitilojen puute. Jos Suomeen tuotavan eläimen papereissa on puutteita tai epäselvyyksiä, mahdollisuutta tilanteen korjaamiseen ei tällä hetkellä käytännössä ole, vaan eläin on joko palautettava lähtömaahan tai lopetettava. Valtion tulee järjestää maahan saapuville lemmikkieläimille karanteenitilat, jotta terveitä eläimiä ei jouduta lopettamaan vain siksi, että välitön palauttaminen lähtömaahan ei onnistu ja/tai paperiasioiden oikaisu vie aikaa.

41 § Eläimen luovutuksen yhteydessä annettava tiedot

Pidämme hyvänä luovuttajan tiedonantovelvollisuuden laajentamista koskemaan eläimen hyvinvoinnille oleellisia tietoja eläimen luovutuksen yhteydessä. Olisi suotavaa, että eläimen vastaanottajalle annetaan ainakin lemmikineläinkaupoissa myös kirjalliset hoito-ohjeet, joissa kerrotaan eläimen pidossa huomioon otettavista asioista.

42 § Eläimen luovutukseen liittyvät rajoitukset

Pidämme pykälässä esitettyjä eläimen luovutukseen liittyviä rajoituksia kannatettavina uudistuksina.

Mielestämme ainakin koirien ja kissojen kaupallisen myynnin internetin myynti- ja ostopalstoilla tulee periaatteessa olla ilmoituksenvaraista toimintaa samalla tavalla kuin ammattimaisen tai laajamittaisen seura- ja harrastuseläinten pidon eli tilanteessa, jossa se täyttää liitteen 2 määreet. Koska internetin osto- ja myyntipalstat tarjoavat väylän epäeettiseen eläinkauppaan, myyntipalstoille olisi asetettava velvoite suorittaa eläinilmoitusten kohdalla omavalvontaa tai ainakin asettaa eläinilmoituksille kriteerejä (esimerkiksi koiran iän ilmoittaminen) ja estää selkeiden pentutehtailijoiden ilmoitukset.

Kaikkien myytävien ja luovuttavien koirien ja kissojen tulee olla tunnistusmerkittyjä ja rekisteröityjä. Tätä tulee edellyttää myös internetin kautta myytäviltä eläimiltä.

43 § Yleiset periaatteet eläinnäyttelyissä ja -kilpailuissa

Pykälän ensimmäisestä momentista tulee poistaa sana ”tarpeettomasti”. Kilpailuissa ja näyttelyissä tapahtuva eläimen hyvinvoinnin vaarantaminen ei ole koskaan tarpeellista.

Pykälän perusteluissa sanotaan, että säännöksellä on tarkoitus estää eläimen hyvinvointia tarpeettomasti vaarantavat eläinkilpailut ja -näyttelyt.

Me katsomme, että luolakorien taipumuskokeet, joissa käytetään elävää kohde-eläintä, tulee tämän pykälän ja sen perusteluiden nojalla kieltää. Luolakoirakokeissa kohde-eläimenä käytetään yleensä kettua. Samaa kettua voidaan käyttää yhden kokeen aikana 3 täysiaikaisen suorituksen ajan, mikä on sille äärimmäisen stressaavaa. Kokeissa käytettävät ketut ovat usein peräisin turkistarhoilta, ja niitä pidetään yleensä vastaavanlaisissa oloissa, 0,8 neliön häikeissä varjotaloissa, useita vuosia, mikä heikentää eläimen hyvinvointia. Myös ketun pitoa koskevat samat säädökset kuin tarhakettua eli valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta. Luolakoirakokeissa tapahtuu myös eläinten fyysisiä kohtaamisia, joissa voi vahingoittua niin kettu kuin koirakin.

Mielestämme elävien eläinten käyttö myös paimenkoirakokeissa on ongelmallista. Näissä kohde-eläiminä ovat usein lampaat ja porot, joihin koirat voivat käydä kiinni. Elävien eläinten käyttöä koirien taipumuskokeissa tai -kilpailuissa tulee ylipäätään välttää.

Katsomme, että eläinten hyvinvointi vaarantuu myös mm. taakanvetokilpailuissa ja kenttäratsastuksen maasto-osuudessa. Kisaaminen näissä lajeissa voi olla eläimelle liian vaativaa ja niihin liittyy loukkaantumisriski. Hevosia on kuollut esimerkiksi kenttäratsastuksen maastokokeissa. Näiden lajien kilpailujen järjestämisen kieltämistä tulee harkita tai ainakin kilpailuolosuhteita – esimerkiksi esteitä, rataa ja taakan painoa – on muutettava siten, että eläimen loukkaantumisriski minimoituu, vaikka kisan luonne siitä jonkin verran muuttuisi.

Ellei näitä eläimen hyvinvointia vaarantavia tapahtumia kielletä, niiden tulee olla luvanvaraisia ja valvottuja.

46 § Ilmoituksen varaisen eläinkilpailun järjestäminen

Eläinkilpailuja, joissa eläin altistuu kohtuuttomalle rasitukselle tai muulle kivulle, ei tule järjestää. Kilpailu voidaan järjestää siinä tapauksessa, että rataosuutta, matkan pituutta, reitin vaativuutta ja taakan painoa mukaillaan eläimille kohtuulliseksi.

46 § Kilpailueläinlääkärin tehtävä ja pätevyys

Kilpailueläinlääkärillä pitää olla valtuus kieltää eläimen käyttäminen eläinkilpailussa, jos se on vaaraksi eläimen hyvinvoinnille. Eläinlääkäri on eläinten hyvinvoinnin asiantuntija, jolla pitää olla tämä status myös eläinkilpailuissa. Ei ole hyväksyttävää, että eläinlääkäri on kilpailuissa avustajan ja neuvonantajan roolissa ja eläin joutuu kärsimään, koska eläinlääkärillä ei ole toimivaltaa keskeyttää eläimen osallistumista kilpailuun tai itse kilpailua.

47 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Pykälään tulee lisätä, että kilpailun järjestäjän tulee arvioida riskit, joihin eläimet kilpailussa joutuvat.

50 § Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely ja sirkus

Pidämme kannatettavana sitä, että eläintarhoissa ja pysyvissä eläinnäyttelyissä pidettäviä luonnonvarasiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä ei saa käyttää esityksissä.

59 § Broilerikasvattamot

Pykälän-4. momentti tulee poistaa. Kasvatustiheyttä ei tule nostaa broilerikuolleisuuden raja-arvojen löytämiseksi.

Pelkkä broilereiden olemassaolo tulisi olla eläinten hyvinvointilain vastaista. Ne on jalostettu sairaiksi, niiden kasvunopeus on luonnoton, ne eivät pysty lentämään eivätkä juuri kävelemäänkään, ja niiden viiden viikon mittaisen elämän tarkoitus on vain päätyä teuraaksi. Tällaista elävän olennon tuotteistamista ei tulisi hyväksyä missään olosuhteissa.

60 § Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito, liite 2

Liitteen 2 kohtiin 1 d) ja 2 d) tulee lisätä eläinten määrät häkkien määrän lisäksi.

Liitteen 2 kohtaan 2 a) ja c) ei ole laskettu mukaan nuoria eläimiä ja pentuja. Mielestämme niiden lukumäärä pitää sisällyttää laajamittaiseen seura- ja harrastuseläinten pitoon, sillä nyt määrittely mahdollistaa sen, että eläimenpitäjällä voi olla useita kymmeniä alle 12 kuukauden ikäisiä eläimiä eikä hän ole ilmoitusvelvollinen toiminnastaan, koska hänen pitämänsä eläimet eivät sisälly liitteen 2 luokituksiin.

61 § Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen tulee olla luvanvaraista, jotta toiminnalle voidaan asettaa vaatimuksia ja sitä voidaan valvoa.

64 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset vai ehdota

Pidämme eläinten viihdetarkoituksessa lopettamisen kieltämistä kannatettavana.

Ehdotamme pykälän perusteluihin seuraavaa lisäystä:

”Tarve harventaa omaa kissapopulaatiota ei ole hyväksyttävä syy lopettaa eläimiä metsästyksellisin keinon ampumalla.”

Perustelumme: Tiedossamme on, että maaseudulla ylikasvaneita kissalaumoja harvennetaan yhä paikka paikoin tällä tavoin myöhäissyksyllä. Kissoja ei siis ammuta päähän, vaan yleensä ammutaan vain kissoja kohti, jolloin osuma voi sattua vartaloon ja eläimet jäävät kitumaan.

Pykälässä 64 kielletään eläinten lopetus viihdetarkoituksessa. Kielto tulee laajentaa koskemaan myös metsästyskisoja, joiden päämääränä on tappaa mahdollisimman paljon eläimiä (esimerkiksi supikoiran metsästyskisar tai pilkkikilpailut).

65 § Eläinten teurastus

Pidämme hyvänä, että eläimen tainnutus tai lopetus ennen verenlaskua säädetään pakolliseksi.

Mielestämme määräyksen tulee koskea myös luonnonvaraisia eläimiä, kuten kaloja ja kymmenjalkaisia äyriäisiä. Kasvattamojen tulee ottaa käyttöön humaania tainnuttamiseen kehitettyä tekniikkaa, jota on jo saatavilla (esim. kalojen sähkötainnutus ja crustastun-laite, joka tainnuttaa äyriäisen alle puolessa sekunnissa, minkä jälkeen laite lopettaa äyriäisen kymmenessä sekunnissa).

Kalojen hiilidioksiditainnutus tulee kieltää.

Mikäli eläinten tappaminen viihteellisissä kilpailuissa, kuten esimerkiksi pilkkikisoissa, sallitaan, saaliseläin on lopetettava välittömästi ja myös tainnutettava ennen teurastusta.

66 § Lopetusasetuksen soveltaminen eläinten lopetukseen ja teurastukseen

Teuraskalojen tainnuttamiselle tulee antaa säädökset ja suositukset välineistä. Nykyään isokin kala saatetaan ”tainnuttaa” napauttamalla kalaa kevyesti puukon kahvalla, mikä ei ole riittävä tainnutustapa useamman kilon painoiselle kalalle.

71 § Ruokavirasto

Eläinsuojelusäädösten, niiden täytäntöönpanon ja sen valvomisen siirtämistä maa- ja metsätalousministeriöstä esimerkiksi oikeus- tai ympäristöministeriölle tulee harkita. Eläinsuojelulainsäädäntöön liittyvä toiminta on luonteeltaan poliisin- ja oikeuslaitoksen toimintaan verrattavaa toimintaa, mikä edellyttää mahdollisimman täydellistä tasapuolisuutta ja tasalaatuisuutta koko valtakunnan alueella. Siksi eläinsuojelu on erotettava eläinten tuottavuuden ylläpidosta keskushallinnon tasolta lähtien. Eläimet eivät ole ruoka-aineita, vaan eläviä, tuntevia olentoja.

Pykälät 72-77 §

Valvontaviranomaisen on järjestettävä eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonta niin, että se on laadukasta ja tehokasta. Nykyiset kunnalliset vaihtelut eläinten hyvinvoinnin ja suojelun valvonnassa vaarantavat sekä eläinten että niiden omistajien yhdenvertaisuuden eri kuntien välillä. Ruokaviraston tulee ottaa vastuu siitä, että toiminta on yhdenmukaista ja lain mukaista.

Nykyinen tapa hoitaa eläinsuojelun valvontaa valvontaeläinlääkärien toimesta on erittäin kannatettava ja toimiva, joskin henkilöstöresursseiltaan alimitoitettu.

78 § Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Pykälän toisen momentin listaukseen tulee lisätä tuotantoeläinten pitopaikat, joihin valvontaviranomaisella on oltava oikeus tehdä tarkastus ilman epäilyä. Luokittelusta epäilyyn ja ilman epäilyä tehtäviin tarkastuksiin tulee luopua. Eläinsuojeluviranomaisille on annettava valtuutus tehdä ilman epäilyä tarkastus kaikkiin myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin, joissa voidaan pitää seura- ja harrastuseläimiä laajamittaisesti tai ammattimaisesti. Pidämme hyvänä uudistuksena sitä, että tarkastuksen voi jatkossa tehdä eläintenpitokieltojen noudattamisen valvomiseksi.

79 § Teurastamojen kameravalvonta

Pidämme hyvänä uutta säädöstä, jolla sallitaan teurastamoiden kameravalvonta. Pykälällä tulee määrätä kameravalvonta pakolliseksi kaikissa teurastamoissa.

83 § Tarkastusmenettely ja asianosaisen kuuleminen

Eläinsuojelutarkastukset on voitava aina tehdä yksiselitteisesti ennalta ilmoittamatta ja tämän tulee ilmetä pykälästä riittävän selkeästi.

Nyt pykälässä kerrotaan, että tarkastuksessa noudatetaan hallintolain 39:n pykälän säädöstä. Kyseisen pykälän mukaan viranomaisen on ilmoitettava toimivaltaansa kuuluvan tarkastuksen aloittamisajankohdasta asianosaiselle, jollei ilmoittaminen vaaranna tarkastuksen tarkoituksen toteutumista. Tarkastus voidaan siis tehdä myös yllätyksellisesti, jos ennalta ilmoittaminen vaarantaa tarkastuksen tarkoituksen toteutumisen. Valvovalle viranomaiselle pykälä ja sen perustelut ovat tällaisenaan liian monitulkintaisia.

Voimassa olevasta eläinsuojelulaista poiketen pykälä ei anna mahdollisuutta myydä, luovuttaa tai lopettaa eläintä 98 § 1 ja 2 momentissa kuvatuin perusteluin omistajaa kuulematta silloin, kun omistaja ei ole viipymättä tavoitettavissa. Esimerkiksi osoitteettoman tai ulkomaille siirtyneen omistajan tavoittaminen vie kuitenkin helposti viikkoja. Muutos aiheuttaa tarpeetonta viivytystä eläimen edun mukaisen ratkaisun tekemiseen.

87 § Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Pidämme uutta valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuutta kannatettavana.

88 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Pidämme säädöstä eräiden viranomaisten yms. ilmoitusvelvollisuudesta valvontaviranomaiselle salassapitosäädösten estämättä kannatettavana.

Pykälän perusteluihin on selkeyden takia lisättävä, että kotihoidolla, omaisella tai muulla yksittäisellä läsnä olevalla ihmisellä on velvollisuus ilmoittaa hoivakotiin, palvelutaloon tai sairaalaan/muuhun laitoshoitoon siirrettävän henkilön asuntoon tai kiinteistöön jäävistä eläimistä eläinsuojeluviranomaisille.

Lisäksi esitämme, että pykälän perusteluihin kirjataan, että ilmoituksen tekijän henkilöllisyyttä **ei tule** ilmoittaa tarkastuksen kohteelle missään tapauksessa. Ilmoittajat joutuvat usein pelkäämään henkensä puolesta ja myös omaisuutensa takia, ja pelko ilmoittajan paljastumisesta estää eläinsuojeluilmoitusten tekemistä.

92 § Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta

Pidämme hyvänä sitä, että pykälän perusteluissa eläinten hyvinvoinnin valvonnan määrittellään olevan lähtökohtaisesti aina luonteeltaan kiireellistä. Tällä lailla tulee varmistaa, että eläinsuojeluvälvönnon kiireellinen hoitaminen toteutuu myös käytännössä. Valvontaa on siis resursoitava riittävästi. Huonoissa oloissa pidettävälle tai kaltoin kohdellulle eläimelle jokainen minuutti on kärsimystä.

Esitämme, että pykälän 2 momentissa asianosaiselle annettava kehoitus säädetään jo itsessään velvoittavaksi. Jos kehotusta ei säädetä velvoittavaksi, sen voi jättää laista pois, sillä kehoitus on luonteeltaan ei-sitova.

Mikäli asianosainen ei noudata velvoittavaa kehotusta, olisi asiassa siirryttävä suoraan pykälässä 92 esitettyyn määräykseen, josta ei pystyisi kuitenkaan valittamaan.

Määräyshän tarkoittaa lähes poikkeuksetta sitä, että asianosainen määrätään yksiselitteisesti noudattamaan eläinsuojelusäädöksiä ja täyttämään velvollisuutensa eläimen haltijana tai omistajana. Tällä hetkellä asianosaiselle annetaan kuitenkin mahdollisuus valittaa määräyksistä hallinto-oikeuteen. Mielestämme selkeistä eläinsuojelurikkomuksista ja -rikoksista on seurattava vastaansanomattomasti rangaistus.

94 § Määräys korjaavista toimenpiteistä tai kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa

Pykälässä ja sen perusteluissa tulee selkeästi tuoda esiin, milloin valvontaviranomaisen on määrättävä kasvatustiheys alennettavaksi. Nyt lakiluonnos kertoo vain sen, milloin viranomaisen voi ryhtyä näihin toimiin. Kasvatustiheyttä olisi alennettava esimerkiksi aina, kun toisiaan seuraavissa kolmessa parvessa vähintään kahdesti on todettu broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen.

95 § Kielto

Jos kielto pidetään valitusoikeuden alaisena toimenpiteenä, kiellon toimeenpanon tulee olla mahdollista muutoksenhausta huolimatta eläinten hyvinvoinnin ja/tai terveyden sitä vaatiessa.

97 § Kiireellisen hoidon hankkiminen

Kannatamme valvontaviranomaiselle kirjattua velvollisuutta ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin esimerkiksi ravinnon, juotavan tai muun hoidon hankkimiseksi. Pykälään tulee myös kirjata, että kiireellisiin toimiin voidaan ryhtyä myös kuulematta eläimen omistajaa tai eläimen pitäjää. Eläimen hyvinvointi on voitava turvata, vaikkei eläimen omistaja tai pitäjä ole tavoitettavissa.

Yleisenä huomiona toteamme, että eläimen status ihmisen irtaimena omaisuutena aiheuttaa käytännössä ongelmia kiiretoimenpiteidenkin kohdalla, koska perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen kansalaisen omaisuus on suojattu huolimatta kansalaisen kyvystä hoitaa elollista omaisuuttaan asianmukaisesti.

Pykälän perusteluissa tulee ottaa huomioon, että kiiretoimenpiteiden toteutuksen kannalta haltuun tilapäisesti otettaville eläimille pitää olla tarjolla sijoituspaikka. Esimerkiksi tilapäishoidon löytäminen hevosille voi olla vaikeaa. Myös haltuun otettujen eläinten kuljetukset ja hoito ja niiden kustannukset tulee määrätä jonkin tahon hoidettavaksi.

Kiiretoimenpiteistä aiheutuneet maksut kuuluvat eläimen omistajan vastuulle, mutta viranomaisprosessi voi viivästyttää maksun saantia. Siksi esitämme, että hoitolan tai vastaavan palveluntuottajan on voitava laskuttaa kiiretoimenpiteistä aiheutuneet kulut ensisijaisesti maakunnalta. Tässä mallissa viranomaisen on hoitolan asiakas, jota hoitolan

pitäjä laskuttaa, ja viranomaisen laskuttaa edelleen eläimen omistajaa. Toinen vaihtoehto on, että valtio tai maakunta rakentaa itse tarvittavan hoitola- ja kuljetusjärjestelmän.

98 § Eläimen myyminen, muu luovuttaminen tai lopettaminen

Pykälän 2 momenttiin tulee lisätä, että toimenpiteisiin voidaan ryhtyä myös ilman eläimen hyvinvointiin kohdistuvaa vakavaa vaaraa. Jos eläimen omistaja tai haltija rikkoo eläinten hyvinvointilain säädöksiä, valvontaviranomaisen on ryhdyttävä toimiin taatakseen eläimen hyvinvoinnin. Lain tulee pikemminkin helpottaa eläimen huostaanottoa.

Nykyinen lainsäädäntö on tehnyt eläimen ottamisen pois omistajaltaan hyvin vaikeaksi, sillä sen on tapahduttava oikeusteitse. Perustuslain 15:s § suojaa jokaisen omaisuuden, ja koska eläin on laissa edelleen esineen asemassa, eläinten saaminen pois omistajaltaan on vaikeaa. Nykysäädösten mukaan viranomaisen voi ottaa eläimen 44:n §:n nojalla hoidettavaksi tai jopa lopettaa sen eläinsuojelullisista syistä. Pykälät ja niiden periaatteellinen ristiriita perustuslain välillä ovat johtaneet tulkinnanvaraiseen ja ihmisen omistusoikeutta tukevaan lakitekstiin, mikä aiheuttaa eläinsuojelua valvoville viranomaisille ongelmia kenttätöissä. Samat ristiriidat ovat nyt vaarassa siirtyä pykälään 98, jonka käyttöön liittyvistä kriteereistä meillä ei ole tietoa.

Kun/Jos eläimet ovat edelleen lainsäädännössä ihmisen irtainta omaisuutta ja ihmisellä on rajoittamaton oikeus hankkia tätä omaisuutta, lakiin tulee saada säädös, jonka perusteella omistajalta voidaan ottaa pysyvästi pois yleisesti hyväksytyjä hoitokäytäntöjä vaille jäänyt eläin omistajan terveydellisten, taloudellisten, sosiaalisten tai muiden vastaavien syiden takia. Toinen vaihtoehto on harkita lakiin säädöstä eläimen pidon luvanvaraisuudesta.

115 § Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaus

Kannatamme pykälän esitystä.

110 § Eläintenpitokielto

Pykälään tulisi kirjata toimenpiteitä, joiden avulla varmistetaan tiedonkulku eläintenpitokielloista kaikille asiaankuuluville viranomaisille (myös muut kuin eläinsuojeluviranomaiset) siten, että viranomaisen mennessä syystä tai toisesta kotikäynnille on hänellä tieto mahdollisesta eläintenpitokiellosta.

121 -125 § Siirtymäsäännökset

Pykälässä esitetyt siirtymäajat ovat liian pitkät ja niitä on lyhennettävä reilusti.

MUUT KOMMENTIT

Tunnistusmerkintä ja rekisteröinti

Kannatamme koirien pakollista tunnistusmerkintää, joka tulee voimaan vuonna 2023. Mielestämme myös kissoille tulee säätää Suomessa pakollinen tunnistusmerkintä samassa aikataulussa, ja tavoitteena tulee olla kaikkien sirutettavissa olevien lemmikkieläinten tunnistusmerkintävaatimus mahdollisimman nopeasti. Koirien tunnistusmerkittäminen ja rekisteröinti on määrätty pakolliseksi lähes kaikissa EU-maissa.-Kissojen tunnistusmerkintä-

ja rekisteröintivelvoite on pakollista tällä hetkellä jo Ranskassa, Belgiassa ja Kreikassa. Englannissa kissojen sirutusvelvoite astuu voimaan vuonna 2023. Suomessa valtaosa koirista on jo sirutettu ja rekisteröity, joten muutos parantaisi etenkin kissojen asemaa.

Tunnistusmerkityille eläimille on lisäksi perustettava yksi valtakunnallinen eläintietokanta, johon eläimet tulee rekisteröidä.

Rekisteröinti mahdollistaa löytöeläinten omistajien jäljittämisen ja lyhentää siten eläimen hoitoaikaa talteenottoaikassa. Tämä pienentäisi löytöeläintoiminnasta koituvia kuluja. Esimerkiksi Ruotsissa, jossa koirien mirosiruttaminen on pakollista, 90 prosenttia talteenottoaikoihin päätyvistä koirista palautuu omistajilleen 24 tunnin sisällä.

Tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvoitteen etuna on paitsi karkulaisten nopeampi palautuminen koteihinsa, myös se, että lemmikkinsä hylänneet omistajat saadaan helpommin rikosvastuuseen eläimen heitteillejätöstä. Tämä edistäisi vastuullista eläimenpitoa ja vähentäisi lemmikkien harkitsematonta hankintaa, mikä parantaisi etenkin kissojen asemaa. Kodittomien ja villiintyneiden kissojen määrä vähenisi, jos eläimen hylkäämisestä jäisi kiinni ja siitä seuraisi rangaistus.

Tunnistusmerkintä- ja rekisteröintivelvoite voidaan toteuttaa esimerkiksi siten, että kaikki omistajaa vaihtavat kissat, kanit ja koirat on tunnustusmerkittävä ja rekisteröitävä, tai siten, että kissat, kanit ja koirat on tunnustusmerkittävä ja rekisteröitävä viimeistään neljän kuukauden ikäisinä. Siruttajan velvollisuuksiin tulee kuulua myös sirun rekisteröinti tietyn ajan kuluessa.

Eläimen tunnustusmerkintä- ja rekisteröintikulut lisättäisiin eläimen myynti- tai luovutushintaan. Tämä nostaisi osaltaan eläimen hankintakynnystä ja edistäisi vastuullista lemmikinpitoa.

Ehdotetut muutokset lakiin eläinlääkäriammattin harjoittamisesta: 12 §. Ilmoitus- ja tietojenantovelvollisuus

Kannatamme vaatimusta perinnöllisistä vioista johtuvista toimenpiteistä ilmoittamista. Kissojen perinnöllisistä vioista johtuvista toimenpiteistä ilmoittamisen tulee kuitenkin alkaa samassa aikataulussa koirien kanssa, eli vuonna 2024.

Valvontaviranomaiset

Jos eläinsuojelussa toimiva valvontaviranomainen harjoittaa viranomaistehtäviensä ohella praktiikkaa, viranomaistehtäviin jäävä aika on väistämättä vähäisempää ja viranomainen voi joutua ikäviin ristiriitatilanteisiin, jos viranomaistoiminnan kohteena on hänen praktiikkansa asiakas. Valvontaviranomaisten toiminnan tulee olla asiakkaista riippumatonta ja sille tulee löytyä riittävästi aikaa. Lähtökohtana tulisi siksi olla, että valvontaeläinlääkärit eivät harjoita praktiikkaa.

Rikokset, rikkomukset ja tuomiot

Eläinsuojelurikoksista ja -rikkomuksista langetettavat rangaistukset ovat kautta linjan vaatimattomia, mikä ei ole linjassa eläimen itseisarvon tunnustamisen ja eläimen kunnioittamisen kanssa. Kun vahingoitetaan tuntevaa elävää olentoa, rangaistusten tulee olla

tuntuvia. Rikkomusten listassa hämmentää se, että asiakirjoja koskevien laiminlyöntien joukossa on mukana esimerkiksi eläimen tappaminen viihdetarkoituksessa. Miten tappaminen voi olla pelkkä rikkomus?

Häiletäsmenteet

Lakiesitys sisältää paljon epämääräisiä käsitteitä, kuten ”tarpeettoman”, ”riittävän” jne. Nämä käsitteet tulee avata ja niille on annettava tarkempi sisältö. Tällaisten subjektiivisten täsmenteiden käyttö hankaloittaa eläinsuojeluvalvontaa. Mitä tarkoittaa esimerkiksi se, että eläintä ei saa rasittaa *liikaa* eikä pitää *kohtuuttoman* ankarassa kurissa? Eläimen kohtelun tulee olla eläintä arvostavaa ja kunnioittavaa, eläimen rasittaminen ei saa ylittää sen normaalia suorituskykyä ja eläimen kouluttamisen tulee perustua positiiviseen kannustamiseen ja oppimiseen.

Lisätietoja:

Helsingin eläinsuojeluyhdistys HESY ry

Nina Immonen
puheenjohtaja
nina.immonen@hesy.fi

Mari Aro
mediavastaava
p. 040 532 5849
mari.aro@hesy.fi